

فقه اسلامی

من يرد الله به خيراً يفقهه
في الدين.

(حديث شريف)

"کسی که خداوند به او اراده خیر فرماید
او را در امور دین داشتمند می سازد"

رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ○
وَبَسِّرْ لِي أَمْرِي ○ وَاحْلُّ عَذَّةً
مِنْ لَّسَانِي ○ يُفْقِهَا قَوْلِي ○
(قرآن کریم)

"ای زما پروردگاره ! زما سینه را پراخه کوه !
او زما امر (درسالت) را ته آسان کوه ! او زما
له زی خخه غوته پرانیزه ! چې (خلک) زما په
خبرو (بنه) و پوهه بیوی."

می 2018

رجب 1438

شماره دوصد و چهل هشتم

پروفیسور دکتور عبدالستار سیرت
خطارات ایمانی

(10)

زید بن حارثه - رضی الله عنه -

**از بازار فروش غلامان تا منزل نبوت تا قیادت لشکر
اسلامی تا مقام شهادت**

طفل اسیر جنگ در بازار خرید و فروش غلامان در (سوق
عکاظ) به فروش رسید و زندگی در منزل نبوت در
انتظارش بود.

زید بن حارثه، زید بن محمد شد و نام (زید) یگانه اسم
خاص یک خادم و یار محبوب رسول اکرم - صلی الله
علیه وسلم - است که به همین نام (زید) در قرآن کریم
شرف ذکر یافته و هیچ قرد از اهل بیت رسول اکرم - صلی
الله علیه وسلم - و هیچ یک از اصحاب شان به اسم خاص
خود در قرآن کریم ذکر نشده است.

غلام خورد سال در خانه نبوت و در سایه وحی بزرگ شد
و با نزول نخستین پیام نبوت و رسالت رسول الله - صلی
الله علیه وسلم - زید اولین مؤمن از قشر دارای سابقه
غلامی و دومین مؤمن بعد از ام المؤمنین خدیجه کبری -
رضی الله عنها - و یا سومین مؤمن بعد از خدیجه الکبری
و علی بن ابی طالب - رضی الله عنہما - بود، مؤمن چهارم

ابوبکر صدیق - رضی الله عنه - بود و همین چهار
مؤمن اول (یک زن « خدیجه ، یک طفل « علی » یک
غلام « زید » و یک مرد « ابوبکر » در واقع تمام
اصناف جامعه بشری را تمثیل نموده و (السابقون
الأولون) نخستین عهد اسلامی را تشکیل نمودند.
بخشی از حیات زید در کنار رسول اکرم - صلی الله
علیه وسلم - شأن نزول آیاتی از قرآن کریم را در سوره
مبارکه (الأحزاب) احتوا نموده و تشریع لغو عقد (تبنی
یا فرزندی گرفتن) به ارتباط حالت زید نازل گردید
(شرح این مطلب درین خاطره وارد می شود).

زید مثال محبت بی نظیر بود ، زید را به لقب (حب -
بکسر حا - حب رسول الله) می گفتند و معنی (حب)
آنست که یک شخص هم محب و هم محبوب باشد .
علاقة و محبت زید به رسول الله - صلی الله علیه وسلم -
و لطف و محبت رسول اکرم - صلی الله علیه وسلم - به
زید مثال دیگر نداشت.

زید طفل هشت ساله بود که قبل از نزول وحی در کنار
محمد امین و همچنین از آغاز نزول وحی در جوار
رسول اکرم - صلی الله علیه وسلم - بحیث مؤمن صادق
و خادم وفادار و یا فدکار باقی ماند تا آنکه در سال
هشتم هجرت بحیث قائد اول لشکر اسلام در برابر
ولت روم در جنگ (مؤته) به مقام عالی شهادت
رسید.

زید بن حارثه/

زید بن حارثه بن شراحيل بن كعب بن عبد العزى در حدود هشت سال داشت که مادرش (سعدي) بنت ثعلبه بن عبد عامر به منظور بازدید از فاميل خود در قبيله (بني معن) زيد را با خود برد ، بنى معن به قبائل(طى) که در جنوب جزيرة العرب واقع است و از يمن به شمال جزيرة العرب هجرت نموده اند ارتباط دارد (حاتم طائى نيز به همين قبائل طى منسوب است) هنگامی که مادر زيد با طفل خورد سالش در بنى معن در ميان اقارب خود بود قبيله رقيب(بنى القين) بران حمله نمود و در نتيجه شکست بنى معن قبيله غالب اسيرانى را با خود بردند و در آن جمله (زید) خورد سال نيز ربوده شد و مادرش تنها ماند و پدر هنوز واقف نیست.

زید در بازار خريد و فروش غلامان در (سوق عكاظ) در حوالي طائف به فروش عرضه شد و حكيم بن حزام برادر زاده خديجه بنت خويلد همسر محمد امين بن عبد الله بن عبد المطلب آنرا خريداري نمود ، زيد به مكه بره شد و حكيم بن حزام آنرا به عمه اش (خديجه) تقدیم کرد ، خديجه زيد را به شوهر محبوب خود محمد امين اهدا نمود ، محمد مصطفى-صلی الله عليه وسلم- در آن آوان قبل از نبوت نيز به غلام و غلامی علاقه نداشت و زيد را آزاد نمود و زيد در منزل محمد امين بحيث طفل آزاد و به مقام فرزند فاميل تربيه شد و اقامته داشت ، اما در جانب ديگر مادر زيد با درد و رنج زياد تنها و بدون فرزندش عودت نمود و پدر زيد به مجرد اطلاع از فقدان پسرش بي خود و بر زمين افتاد و سپس نميدانست چه كند ، با سوز و گریه و درد عصای خود را گرفت و سر بهركوه و صحراء زد و در جستجوی زيد هر طرف روانه شد و با خود ازبن قبيل زمزمه ميکرد: بكيت على زيد و لم أدر ما فعل أهي فيرجي؟ أمأتى دونه الأجل بر زيد گريستم و ندانستم او چه کرد آيا زنده است که خواسته شود و يا اجل گرفتارش کردمدت ها گذشت والدين زيد در رئج و عذاب بودند و زيد در نعمت و ناز زندگی

زید بن حارثه زید بن محمدشد:

با انتخاب آزاد و صريح زيد و اينکه سايده رعایت و عطوفت محمد مصطفى-صلی الله عليه وسلم- با احدی و به هيچ حالت قابل تعويض نیست ، محمد امين و مهریان تراز پدر زيد و دست زيد را گرفت و با حضور پدر و کاكايش به حجر (جوار كعبه مشرفه) برد و در آنجا در اجتماع قريش نداکرد : اي مردم !

زید بن حارثه /

شما شاهد باشید که زید پسر من است ، او وارث من و من وارث او هستم . پدر و کاکای زید از مشاهده این تعلق قلبی میان پسرشان و سید اهل مکه و انتخاب آزاد زید و اعلان فرزندی زید از جانب بلند ترین شخصیت محبوب مکه با اطمینان خاطر و قلب مملو از مسرت به ارتباط آینده فرزند شان به طرف قبیله و مسکن شان برگشتند.

از آنجا که عقد تبني یا به فرزندی گرفتن مطابق عرف قبل از اسلام و نیز در عهد مکی اسلام و سال های اول بعد از هجرت وجود داشت ، یگانه هویت زید قبل از نبوت و بعد از آن همان (زید بن محمد) بود و به همین شهرت شناخته شده و بحیث نزدیکترین شخص به محمد مصطفی -صلی الله علیه وسلم- معرفی و مشهور گردید . علاقه و محبت و وفا و صداقت زید در برابر محمد امین (پدر عرفی و معنوی زید) بالاتر از پیمانه رابطه میان یک فرزند صالح و پدر مهریان بود چنانکه رعایت و لطف و محبت محمد مصطفی -صلی الله علیه وسلم- به زید به مراتب بیشتر و قوی تراز ارتباط میان یک پدر بسیار مهریان و فرزند نیکو شناخته شد.

آنچه که از وقایع زندگی زید گفته آمد ، از بازار خرید و فروش غلام تا منزل شریف ترین فرزند سردار قریش در مکه ، آزادی زید و شهرت زید بن محمد به عوض زید بن حارثه ، این همه در اوآخر دوره جاھلیت و قبل از نزول اولین وحی الهی و آغاز نبوت و رسالت رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- بود اما در ساحة اسلام چه در عهد مکی اسلام و چه در عهد مدنی بعد از هجرت از مکه به مدینه جایگاه زید بحیث نزدیکترین و سابقه دار ترین صحابی رسول الله -صلی الله علیه وسلم- بسیار بزرگ و برازنده بود .

زید در ساحة وحی و نام زید در آیت قرآن کریم :

هنگامیکه اولین پیام نبوت محمد مصطفی -صلی الله علیه وسلم- با امر (اقرأ باسم ربک الذي خلق...)(ونخستین

پیام رسالت شان با خطاب (یا أیها المدثر قم فأنذر ، و

ربک فکبر .....) شرف نزول یافت بعد از جبرئیل و محمد -علیهم السلام- فقط سه نفر در همان آغاز امر ازین نور هدایت و فرمان الهی واقف شدند و به آن ایمان آوردند ، هر سه مؤمن اول در منزل مبارک رسول الله -صلی الله علیه وسلم- و در کنار آنحضرت اقامت داشتند ، این سه مؤمن یک زن (خدیجه کبری همسر محبوب رسول الله -صلی الله علیه وسلم-) و دو طفل (علی بن ابی طالب پسر عم و بعد آزادی زید بن محمد نایل شد) و اولین مرد یا مؤمن چهارم (ابوبکر صدیق -رضی الله عنہ-) یار و دوستدار دوره طفولیت آنحضرت -صلی الله علیه وسلم- بودند.

در سیزده سال عهد مکی رسالت اسلام و وقایع دشوار ناشی از انکار و دشمنی مشرکین در مکه و در هشت سال بعد از هجرت ، زید بن حارثه -رضی الله عنہ- هیچگاه از خدمت و یاری و صحبت رسول الله -صلی الله علیه وسلم- دور نبوده و هرگاه گروهی از مجاهدین و یا لشکری از جانب رسول الله -صلی الله علیه وسلم- فرستاده می شد زید بن حارثه بحیث قائد آن گروه موظف می گردید . در تمام غزوات که بر هبری قائد اعلى و رسول کریم -صلی الله علیه وسلم- واقع شده زید بن حارثه -رضی الله عنہ- در کنار آنحضرت -صلی الله علیه وسلم- حاضر بود . در سال حزن سال دهم بعثت بعد از وفات خدیجه -رضی الله عنہا- و ابو طالب کاکای آنحضرت دشمنی و اذیت مشرکین شدت یافته بود ، رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- در یک سفر پر مشقت به طائف رفتند تا قبائل طائف را به عقیده اسلامی دعوت نمایند ، درین سفر که به صورت پیاده چندین روز را در برگرفت یگانه همراه و خادم شان زید بن حارثه -رضی الله عنہ- بود ، اهل طائف رسول اکرم -صلی الله علیه وسلم- را اذیت نمودند و علاوه بر اینکه دعوت شانرا رد نمودند با اذیت فزیکی و سنگ زدن به

زید بن حارثه /

سوی آنحضرت خواستند تا آن نور هدایت و فخر کائنات را از طائف اخراج نمایند، پیش آمد شوم و روش غیر انسانی مشرکین طائف یکی از درد ناکترین خاطرات زندگانی رسول اکرم - صلی الله علیه وسلم - محسوب میگردد، آنچه که در سفر طائف به ارتباط زید بن حارثه - رضی الله عنہ - قابل ذکر است، زید سرو جان خود را سپر دفاع از رسول الله - صلی الله علیه وسلم - ساخته بود و سنگی که به سوی آنحضرت پرتاب می شد زید سرو سینه خود را بروی آن قرار میداد، در پایان این صحنه آزار و اذیت سرتاپای زید خود باران بود در حالیکه پا های مبارک رسول اکرم - صلی الله علیه وسلم - نیز زخم برداشته بود. (شرح مفصل این خاطره در دنیاک در البویم سیرة النبی - صلی الله علیه وسلم - اثر نویسنده این خاطرات ثبت شده است)

در پیمان مؤاخات (برادری میان مهاجرین و انصار و میان سائر اصحاب کرام - رضی الله عنهم - رسول الله - صلی الله علیه وسلم - کاکایشان حمزه بن عبدالمطلب - رضی الله عنہ - را برادر زید بن حارثه - رضی الله عنہ - انتخاب فرمودند.

منزلت بزرگ و محبوبیت خاص زید در نظر رسول الله - صلی الله علیه وسلم - به رنگ پوست و اصل و نسب و قبیله و قوم او هیچ ارتباط نداشت و در حالیکه زیددارای قد کوتاه و پوست سیاه و بینی پخش بود اما قلب پاک و ضمیر روشن و اخلاق خجسته و وفای نادر و صداقت کامل او مقام والای او را در قطار اهل بیت پیامبر اکرم و نزدیکترین یاران شان قرارداده بود.

به تقدیر از همین مقام زید رسول الله - صلی الله علیه وسلم - اراده فرمودند تا زینب بنت جحش دختر عمه شانرا به ازدواج زید درآورند، زینب در حالیکه به این ازدواج قلبی راضی نبود اما از حیا و به احترام اراده رسول اکرم - صلی الله علیه وسلم - آنرا پذیرفت مگر ازدواج موفق نبود، و زید نمی خواست بر زینب فشار

وارد شود و شوهر نا خواسته بروی تحمیل گردد، زید بعد از مدتی از پیامبر اکرم اجازه طلاق زینب را درخواست نمود، رسول الله - صلی الله علیه وسلم - در حالیکه سرنوشت این ازدواج و آینده زینب را به علم نبی و از جانب الله - عزوجل - میدانست بازهم برای تشجیع زید و ملاحظه عرف اجتماعی آنوقت به وی فرمودند «همسرت زینب را نگهدار ، سپس این مشکل را وحی الهی حل می کند و زینب از همسری شخصی که سابقه غلامی دارد و او را نمی خواهد به نکاح خیر البشر از جانب الله - عزوجل - درآورده می شود وزید بن حارثه - رضی الله عنہ - که ازین شرف دامادی خانواده نبوت محروم میگردد به شرف بزرگتر از آن نایل میگردد و قرآن کریم او را بحیث بندۀ خاص الله که مورد نعمت و احسان پروردگار و همچنان مورد نعمت و احسان پیامبر اکرم - صلی الله علیه وسلم - قرار گرفته است یاد می کند و نام گرامی (زید) به عین نام در کلام خداوند ذکر می شود، نعمت و احسان الله به زید در آن بودکه وی را از جهالت صحراء و قبائل نجات داد و در منزل نبوت جاگزین نمود و در شمارنخستین بندگان مؤمن خود قبول فرمود، احسان پیامبر الله در آن بود که زید را آزاد ساخت و بحیث فرزند خود در خانواده نبوت تربیه نمود، این حقائق در قرآن کریم چنین وارد شده است: (و إِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسَكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَ اتْقِنَ اللَّهُ وَ تَخْفِي فِي نَفْسِكَ اللَّهُ تَبَدِّيْهُ وَ تَخْشَ النَّاسَ وَ اللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَا قُضِيَ زَيْدُ مِنْهَا وَ طَرَا زَوْجَنَاكَهَا لَكِ لَا يَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرْجٌ فِي ازْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَ طَرَا وَ كَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا - لأحزاب: 37).

ترجمه معنی آیه کریمه «بیاد آور» آنگاه به کسی (زید بن حارثه) که الله به او نعمت داده بود و تو (ای پیامبر!) نیز به وی لطف و احسان نمودی، می گفتی: همسرت (زینب) را نگهدار و از خدا بترس، تو (ای

ازدواج رسول الله-صلی الله علیه وسلم- با زینب بعد از جدائی اش از زید که در سال پنجم هجرت واقع شد و سیله شائعتی در مدینه گردید که: پیامبر با همسر فرزندش ازدواج نموده است، باز هم قرآن کریم به این شایعه جواب داد و خداوند فرمود: (ماکان محمد آباً أحد من رجالكم ، و لكن رسول الله و خاتم النبیین - الأحزاب : 40) محمد پدر (اصلی و نسبی) هیچ یک از مردان شما نبوده و بلکه فرستاده الله و آخرين پیامبران است.

این آیه کریمه به تأکید آیه مبارکه شماره (5-4) همین سوره احزاب است که میفرماید: (و ما جعل أدعیاکم أبنائکم ..... أدعوهم لآباءئهم هو اقسط عند الله .....) و خداوند فرزندخواندگان شما را فرزندان حقیقی شما نه ساخته است. آنان را بنام پدران (اصلی) شان بخوانید ، این امر در نزد الله عادلانه ترمی باشد. این دساتیر الهی که حیات و حالت زید بن حارثه. رضی الله عنہ. شامل قسمتی از شأن نزول آنها است. عقد(تبنی و یا فرزند خاندگی) را الغومی کند و زید بن محمد دوباره زید بن حارثه می گردد.

زید بن حارثه – رضی الله عنه – قاید لشکر اسلامی در نخستین بورخوردن نظامی با دولت روم:

در سلسله نامه های دعوت که از جانب رسول الله-صلی الله علیه وسلم- به پادشاهان و روساء و أمراء کشو ها و مناطق خارج قلمرو اسلامی فرستاده شده بود نامه ای عنوانی (شريحیل بن عمرو الغسانی) حاکم (بصری) تابع فرمان روائی قیصر روم در شام فرستادند ، حامل این نامه از طرف رسول اکرم-صلی الله علیه وسلم-. (الحارث بن عمیر الأزدي-رضی الله عنه-) بود ، به مجرد رسیدن این سفیر رسول الله-صلی الله علیه وسلم- حاکم بصری بدون اعتنا به نامه و مرسل و حامل آن ، الحارث بن عمیر الأزدي نماینده پیامبر اکرم را به حالت فجیعی سربزید ،

زید بن حارثه / پیامبر !) چیزی را در دل خود پنهان میداشتی که الله-عزوجل- آنرا آشکار می سازد ، و از مردم می ترسیدی در حالیکه الله سزاوارتر است که از او بترسی ، هنگامیکه زید نیاز خود را از (زینب) براورده ساخت ما او (زینب) را به ازدواج تو در آوردیم تا مشکلی برای مؤمنان در ازدواج با زنان پسرخواندگان شان نباشد ، در صورتیکه نیاز شانرا به پایان رسانده (و آنان را طلاق داده) باشند ، و فرمان الله اجرا شدنی است»

درین فرمان الهی حقائقی نهفته است و از جمله :

1) زید به حارثه غلام خورد سال طرف عنایت و احسان پروردگار واقع شدو به هدایت او . جل جلاله - در نخستین مومنان در ساحة اسلامی قرار گرفت و همچنان زید بن حارثه به لطف و احسان پیامبر اکرم آزاد شده در خانه نبوت و در سایه وحی تربیه یافت و بزرگ شد ، امتیاز منحصر به فرد زید آن بود که نام گرامی اش در آیت قرآن کریم ثبت و ذکر گردید.

2) زینب بنت جحش عمه زاده پیامبر اکرم از احساس اینکه همسر شخص دارای سابقه غلامی بود رهائی میابد و به ازدواج سردار انبیاء و بهترین خلق از جانب پروردگارش در آورده می شود.

3) حکم جواز ازدواج با زن مطلقه پسرخواندگان تثبیت شد و پسرخواندگی محرومیت شرعی باز نمی آورد.

4) ازدواج با مطلقه غلام آزاد شده و پسرخواندگان برای پیامبر اکرم کسر شان نبوده و پیامبر رحمت برای همه رحمت و نور هدایت است.

رسول الله-صلی الله علیه وسلم- برای زید همسر دگری انتخاب نمودند و آن (أم كلثوم بنت عقبة) بودو ازین همسر زید صاحب فرزند رشیدی گردید (اسامه بن زید-رضی الله عنہما-) که مرکز افتخار طبقه جوان جامعه اسلامی است و رسول الله-صلی الله علیه وسلم- بعد از زید اسامه را در مقام فرزند عزیزی در سایه لطف و نوازش خود داشت.

زید بن حارثه /

قتل سفیر یا حامل پیام در حالات صلح همیشه جنایت بزرگ و مناقض تعاملات سیاسی به شمارفته و موجبات دشمنی و جنگ های شدیدی را بار آورده است.

خبر قتل حامل نامه رسول الله.صلی الله علیه وسلم.-در مدینه با احساس اهانت به رساله و مرسل آن و بحیث جنایت قابل مجازات تلقی گردید و رسول الله.صلی الله علیه وسلم .امر فرمودند تا لشکری به منظور انتقام ازین حاکم جنایت کار و مجازات او تشکیل و اعزام شود ، این لشکر اسلامی به قوام سه هزار نفر که بزرگترین تعداد در آنوقت گفته می شد آماده حرکت به طرف شما و به فاصله بیش از یک هزار کلومتر گردید ، رسول الله.صلی الله علیه وسلم .بادرک خطر و اهمیت این امر در رأس این لشکر سه نفر از قهرمانان سربکف و نزدیکترین اصحاب شانرا تعیین فرمودند، و هنگام تنظیم و تودیع لشکر اسلامی خطاب به آنها فرمودند: زید بن حارثه قاید و امیر شما است و هر گاه زید شهید شد جعفر بن ابی طالب در مقام قیادت قرار می گیرد و اگر جعفر شهید شد عبدالله بن رواحه قیادت لشکر را به عهده می گیرد و هر گاه عبدالله نیز شهید شد شخصی را از میان لشکر انتخاب کنید.

سبحان الله ! چه مقام کرامت و مساوات انسانی است که فردی سیاه پوست با ساقه غلامی بر عضو خانواده پیامبر و پسر کاکایشان (جعفر بن ابی طالب.رضی الله عنہ .) که او نیز قهرمان شجاع در هر میدان است مقدم میگردد و زید بن حارثه قاید اول لشکر است که جعفر بن ابی طالب قاید دوم و خالد بن ولید از افراد آن لشکر است.

با رسیدن لشکر اسلام تا حوالی شام اطلاع میابند که قیصر روم با یکصد هزار نفر لشکر خود در منطقه است و خبر رسیدن لشکر اسلامی که اولین برخورد میان دولت جدید اسلامی و امپراطوری بزرگ روم است جانب روم یک صد هزار نفر دیگر راضم همراهان قیصر می سازد و

اردوی دو صد هزار در مقابل سه هزار مجاهد مسلمان قرار می گیرد.

لشکر اسلامی اصلابه منظور مجازات حاکم (بصری) فاصله دور و دشواری را طی نموده و چنین برخورد بزرگ را پیشینی نکرده بودند.

قوای اسلامی در قریه ای بنام (مؤته) اخذ موقع کردند، امکان برگشت و تماس هم نبود و کار زار واقع شدو همین تعداد کم در برابر آن جمعیت عظیم با سلاح ایمان برخورد نمودند ، زید بن حارثه با علم مبارک رسول الله و سمبل قیادت تا آن حد قتال نمود که به مقام شهادت رسید . جعفر بن ابی طالب علم بردار دوم چنان قهرمانان داخل قتال شد که دست راستش که در آن علم جهاد را حمل میکرد قطع شد و علم را بدست چپ گرفت آن هم قطع شد و علم را به سینه اش نصب کرد تا آنکه به شهادت رسید . برای جعفر در بهشت به عوض دو دستش دو بال داده می شود تا به آن در هر قسمت بهشت که خواسته باشد پرواز کند و از همین رو جعفر بنام (جعفر طیار) یاد می شود - قاید سوم عبدالله بن رواحه وارد ساحه شد - و بعد از بذل و ابراز تمام شجاعت به شهادت رسید - سپس مشوره ذات البینی سردار نامدار (خالد بن ولید) را انتخاب نمود و روز دوم جنگ خالد مشکل استقامت های مجاهدین را تغییر داد از راست به چپ و از پیش رو به پشت سر و با تکتیک حریبی جدید دشمن را متوجه ساخت که شاید قوای جدید وارد لشکر اسلامی شده است و به همین صورت تدریجی لشکر خود را به عقب کشید و معجزه آسا از چنان اردوی بزرگ نجات یافتند و در جنگی با چنین نا برابری ، لشکر اسلامی فقط دوازده شهید داشت و متباقی به سلامت برگشتند. هنگامیکه جنگ شعله وربود رسول الله.صلی الله علیه وسلم .گویا که صحنه را مشاهده میکردن و در حالیکه اشک شان جاری بود هر لحظه در مدینه به اصحاب شان خبر

زید بن حارثه /

میدادند و میفرمودند زید شهید شد ، جعفر علم را گرفت او نیز شهید شد عبدالله بن رواحه قیادت را گرفت او هم شهید شد تا آنکه (سیف من سیوف الله) شمشیری از شمشیر های الله علم برداشت و فتح نصیب لشکر اسلام شد. رضی الله عن الشهداء و رضی الله عن صحابة رسول الله. صلی الله علیه وسلم -رحم الله زید بن حارثه رضی الله عنه.

روزه ماه رمضان**عبدالعلی نور احراری**

« يا أيها الذين آمنوا كتب عليكم الصيام كما كتب على الذين من قبلكم لعلكم تتقون * البقرة : 183 .»

ترجمه: ای کسانی که ایمان آور دید لازم گردانیده شد بر شما روزه داشتن چنانکه لازم گردانیده شد بر کسانی که قبل از شما بودند تا باشد که پرهیز گاری کنید.

کلمه (الصوم) که در فارسی آن را -روزه- گویند به معنی باز ایستادن یا دست کشیدن از کاری و یا خود داری و روزی دن از اموری چون خوردن و نوشیدن و جماع کردن و غیره است.

روزه یکی از ارکان اسلام است که فرضیت آن را در سال دوم هجرت روایت کرده اند و طوری که از فحوای آیه مبارکه فوق پیدا است روزه بر امتهای دیگر که قبل از اسلام بوده اند نیز فرض بوده است. البته دو نوع روزه است یکی روزه گرفت که همین ماه مبارک رمضان است و دیگر روزه نذر و روزه نفل چنانکه در حدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم بدان اشاره شده است.

روایت است از طلحه بن عبیدالله رضی الله عنه که گفته است: بادیه نشین ژولیده موی نزد پیامبر صلی الله علیه وسلم آمد و گفت: یا رسول الله، مرا از آن آگاه کن که خداوند بر من چه فرض کرده است؟ آن حضرت فرمود: {پنج نماز فرض کرده است، مگر آنکه نفل بخوانی}. وی گفت: مرا آگاه کن از روزه بر من چه فرض کرده است؟

آن حضرت فرمود: « روزه ماه رمضان، مگر آنکه روزه نفل بگیری ».

وی گفت: مرا آگاه کن که خداوند از زکات بر من چه فرض کرده است؟ رسول الله صلی الله علیه وسلم او را از احکام شریعت آگاه گردانید . بادیه نشین گفت: سوگند به ذاتی که تو را بزرگ داشته است بر آنچه خداوند بر من فرض گردانیده نه چیزی زیاد می کنم و نه کم می کنم.

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: « رستگار شد اگر راست بگویید، یا فرمود:

« به بشدت در آمد اگر راست بگویید * » صحیح البخاری، کتاب روزه، باب اول فرضیت روزه رمضان، حدیث 1891. روزه امتهای دیگر: در آیه فوق گفته شده که روزه بر امتهای قبل از شما فرض گردانیده شده بود در این مورد ابن عباس رضی الله عنهم حديثی از پیامبر صلی الله علیه وسلم بدین مضمون روایت کرده است: پیامبر صلی الله علیه وسلم به مدینه آمد و یهود را دید که در روز عاشوراء (دهم محرم) روزه میگردند . فرمود: « این برای چه است؟ » گفتند: این روز، روزی نیک است . و این روزی است که خداوند بنی اسرائیل را از شر دشمنان نجات داده است و موسی این روز را روزه گرفته است.

آن حضرت فرمود: « من در موافقت با موسی از شما سزاوارترم ». آن حضرت عاشوراء را روزه گرفت و به روزه گرفتن آن امر کرد * (* صحیح البخاری، کتاب روزه ، حدیث 2004) .

ترک روزه عاشوراء: عایشه رضی الله عنها گفته است: قریش در روز گار جاهلیت در روز عاشوراء روزه می گرفتند و رسول الله صلی الله علیه وسلم آن روز را روزه می گرفت و زمانی که به مدینه آمد آن روز را روزه گرفت و به روزه گرفتن آن را امر کرد. آنگاه که روزه رمضان فرض شد روزه عاشوراء را ترک کرد، اگر کسی می خواست آن روز را روزه میگرفت و اگر می خواست آن را ترک می کرد * « مأخذ گذشته، حدیث 2002 ».

روزه نفل: در حدیث پیامبر صلی الله علیه وسلم از روزه نفل یاد شد. در این رابطه احادیثی از صحیح البخاری نقل می شود:

حدیث: 1969 - روایت است از عایشه رضی الله عنها که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وسلم در غیر رمضان- چنان- پیغم- روزه می گرفت که می گفتیم روزه

و اروپا غربی مثل فرانسه و المان و امریکا و کانادا زندگی دارند که امروز باشندگان اصلی این کشورها به حساب می آیند..

11.3٪ مساحت زمین های زراعتی در جهان اسلام است

مشکلات جهان اسلام:

1. فقر: بزرگترین مشکل جهان اسلام فقر است و نصف مسلمانان فقیر اند و در جهان اسلام 1.3 میلیار انسان زیر خط فقر زندگی دارند که در مجموع ۳۷٪ از مسلمانان را تشکیل می دهند.
2. فساد اداری و سیاسی.
3. بیسواندی و عدم فهم به مقاصد شریعت.
4. اختلافات مذهبی و نژادی.
5. اشغال نظامی.
6. استبداد سیاسی و نظامهای عسکری.

ماه مبارک رمضان ، ماه عبادت و توبه از گناهان است .

ماه رمضان ماه خیر و برکت و کمک به ناتوانان و فقرا میباشد. از شما هموطنان گرامی دعوت می شود تا در این

ماه مبارک فقرا و مهاجرین و یتیمان کشور های اسلامی

خصوصاً افغانستان عزیز را فراموش ننماید.

نشر ثقافت اسلامی مسئولیت مشترک است ، از شما دعوت

بعمل می آوریم که صدقات خود را به انجمن نشریه فقه

اسلامی فرستاده داخل اجر شوید.

آدرس فقه/اسلامی

Mogaddedi Fazl Ghani
201 Washington Blvd # 104
Fremont , ca 94539
U.S.A
Tel (510) 979 – 9489
fazlghanimogaddedi@yahoo.com
Islaminfo.one

را قطع نخواهد کرد و گاه روزه نمی گرفت که می گفتیم دیگر روزه نمی گیرد . ندیده ام که رسول الله صلی الله علیه وسلم یک ماه را به طور کامل روزه گرفته باشد بجز ماه رمضان و ندیده ام او را که در هیچ ماه، بیشتر از ماه شعبان روزه گرفته باشد.

جهان اسلام

جهان اسلام متشکل از کشور های اسلامی است که در چهار قاره موقعیت دارند. با تفاوت زبان و مذهب و نژاد بین وحدت دین و تاریخ و مدنیت و مصلحت اقتصادی و حسن جوار مسلمانان را با هم جمع می نماید .

تعداد مسلمانان تقریباً به دو میلیار میرسد و همچنان عده زیاد از مسلمانان در کشور های غیر اسلامی سکونت دارند که بنام اقلیت های اسلامی یاد میشوند.

بعض کشور ها با اینکه در داخل جهان اسلام قرار داند اما عضویت کنفرانس اسلامی را ندارند مثل: بوسینا و هرسک . و عده از کشور ها که اکثریت شانرا مسلمانان می سازند ضمن جهان اسلام نیستند مانند اریتریا و جبوشه.

کشور های شامل کنفرانس اسلامی ۵۶ کشور هستند . طول سواحل جهان اسلام به ۷۶۰.۱۶۸ کیلومتر میرسد و مساحت جهان اسلام ۴۱۷۰۷۵۴۰ کیلومتر مربع است و ۲۷٪ از مساحت خشکه کره زمین را می سازد.

بزرگترین کشور اسلامی کو اخستان است که ۲۷۱۷۳۰۰ کیلومتر مربع مساحت دارد و بعد از آن سودان می آید که ۲۵۰۵۸۱۰ کیلومتر و بعد از آن الحائز می آید که مساحت آن ۲۳۸۱۷۴۰ کیلومتر مربع است.

۲۶ کشور اسلامی در قاره ای افریقا و ۲۷ دولت اسلامی در قاره آسیا و دو کشور در امریکا جنوبی (سورینام و گویانا) و یک کشور اسلامی در اروپا بنام (البانیه) . موقعيت دارند .

اندونسیا با داشتن ۲۲۵ میلیون نفوس بزرگترین تجمع مسلمانان را می سازد و بعد از آن پاکستان ۱۴۲ میلیون و بعد از آن بنگلادیش ۱۲۹ میلیون نفوس دارند . اقلیت های اسلامی زیادترین آن در هندوستان و چین و فلپین